

Motion till riksdagen 2005/06:So258

av **Marita Aronson (fp)**

Nationellt kunskapscentrum för barn med alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett nationellt kunskapscentrum kring barn med alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador bör skapas.

Motivering

Alkohol- och narkotikabruket ökar kraftigt i vårt land och andelen kvinnor bland missbrukarna växer. Ökningen av antalet kvinnliga alkoholister och narkomaner återspeglas även bland gravida. Konsumtionen av alkohol och narkotika har särskilt ökat bland unga. I en doktorsavhandling av barnmorskan Mona Göransson vid Huddinge sjukhus framkom nyligen att 30 % av gravida mödrar i Stockholm fortsätter att dricka under graviditeten och 17 % av dem på en nivå som riskerar att skada fostret. Resultatet blir en ökad risk för att barn drabbas bland annat av alkoholrelaterade fosterskador, så kallat fetalt alkoholsyndrom (FAS), fetala alkoholeffekter (FAE) och liknande skador av andra droger. Dessa skador ger barnen ett livslångt lidande samtidigt som det försakar samhället stora kostnader.

Antalet barn som föds med FAS uppskattas till något hundratal per år och antalet barn med FAE antas vara 2–3 gånger så många. Storleksmässigt kan de alltså jämföras med välkända diagnoser som Downs syndrom och CP. I några fall döljer sig barn med alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador bakom diagnoser som damp, adhd, autism etc.

Många barn som föds med alkohol- och narkotikaskador kan inte tas om hand av sina biologiska föräldrar och placeras därför i familjehem eller institution. Ett okänt antal alkoholskadade barn kommer dessutom till Sverige genom internationell adoption, framför allt från öststaterna.

Bristen på kunskap

En ideell organisation har bildats, FAS-föreningen, för att stödja familjer, informera om alkoholrelaterad fosterskador och förebygga att flera barn drabbas. Föreningen upplever att behovet av kunskap är stort. Kunskapen om dessa barngrupper är mycket begränsade på alla nivåer. Bland forskare finns några med specialkunskaper men det är svårt att få ut deras arbete utanför institutionerna. Bland läkare i allmänhet är kunskapen inom området generellt bristande. Tyvärr gäller samma även många barnläkare och personal på BVC-mottagningar. Flertalet skadade barn får inte någon korrekt diagnos, vilket är oerhört viktigt för att barnet ska få rätt behandling.

Inte heller bland personal inom socialtjänst, förskola och skola finns tillräcklig kunskap eller kompetens att bemöta problematiken kring barn med skador av alkohol och narkotika. Till följd av denna brist på kunskap får flera föräldrar, både biologiska och fosterföräldrar, bristfällig eller felaktig information om barnens funktionshinder.

Den begränsade vetenskapliga och medicinska kunskapen finns i dag i huvudsak koncentrerad till Göteborgs- och Stockholmsregionerna, men även där är det svårt för berörda familjer att få tillgång till stöd och hjälp. Kunskapen finns totalt sett hos ett fåtal personer i landet. I dag slussas de flesta barn runt till olika vårdinrättningar, där oftast kunskapen om denna grupp av barn är mycket begränsad.

Nationellt kunskapscentrum

Målet bör vara att bygga upp ett nationellt kunskapscentrum med bred kompetens och innehållande följande verksamheter:

- Diagnostisering av fetala skador av alkohol och narkotika hos barn och vuxna.
- Bedömning av mindre uttalade fall av alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador.
- Psykologisk och psykiatrisk kompetens för såväl barn och vuxna med de aktuella skadorna som deras familjenätverk.
- Pedagogiskt stöd och handledning.
- Studie- och arbetslivsvägledning.
- Social och ekonomisk vägledning.

Syftet bör vara att barn med alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador tidigt ska placeras i trygga stabila familjeförhållanden och att dessa barn identifieras och diagnostiseras så tidigt som möjligt. Detta för att förebygga de många negativa konsekvenser i form av asocialt beteende, missbruk, kriminalitet m.m. som annars ofta blir följderna av barnens funktionshinder.

Därför bör det skapas ett nationellt kunskapscentrum, där en samlad kompetens finns kring barn med fosterskador av alkohol och narkotika. En lämplig placering av ett sådant nationellt kunskapscentrum kan med fördel vara

2005/06:So258

antingen Stockholm eller Göteborg, där kunskap i viss mån redan finns kring dessa frågor. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.
Stockholm den 22 september 2005

Marita Aronson (fp)